

عنوان مقاله:

نقش آب در سیاست های منطقه ای ترکیه

محل انتشار:

فصلنامه علمی مطالعات راهبردی ناجا، دوره 7، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسندگان:

مجید عباسی - دانشیار روابط بین الملل، دانشکده علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مسعود آخشی - دانشجوی دکتری مطالعات منطقه ای (خاورمیانه)، دانشکده علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

هر رفتاری از سوی هر دولتی در روابط بین الملل که در سیاست خارجی آن کشور تبلور می یابد، حامل پیام ها، انگاره ها و معانی خاصی است که محصول شرایط محیطی داخل و خارج از آن کشور می باشد. در این میان، ترکیه با حاکمیت حزب عدالت و توسعه از سال ۲۰۰۳ همواره در تلاش بوده است تا نفوذ و قدرت منطقه ای خود را در مناطق پیرامونی، به ویژه خاورمیانه، افزایش دهد. در همین راستا، پیرو تحولات سال ۲۰۱۱ و خیزش های مردمی کشورهای عربی منطقه، در چارچوب دکترین عمیق استراتژیک داوود اوغلو؛ آنکارا سعی کرده است تا با ابزار های متعددی اقدام به ارتقای جایگاه خود در خاورمیانه نماید. عنصر آب و هیدروپلیتیک، طی دو دهه گذشته، در کنار دیگر ابزار های ترکیه نظیر (ایدئولوژی اخوانی، قدرت نظامی، هاب انرژی، ترانزیت) به یکی از ابزار های مهم، تاثیرگذار و راهبردی در مسائل داخلی و سیاست خارجی این کشور تبدیل شده است؛ بر همین اساس، در این مقاله سعی شده است تا با استفاده از روش توصیفی تحلیلی به این سوال پاسخ داده شود که آب چه نقشی در سیاست های منطقه ای ترکیه در خاورمیانه ایفا می کند؟ فرضیه پژوهش بر این نکته تاکید دارد که ترکیه طی دو دهه گذشته با استفاده از موقعیت هیدروژئومونی خود در هیدروپلیتیک خاورمیانه سعی کرده است تا از آب در راستای افزایش اقتدار سیاسی داخلی خود (افزایش مشروعیت، امنیت غذایی، امنیت انرژی) از یک سو و همچنین، استفاده از آن به عنوان دارایی (Asset)، ابزار و همچنین، سلاح راهبردی در سیاست های خارجی خود در خاورمیانه از سوی دیگر، در راستای تبدیل شدن به هژمون منطقه ای در منطقه بهره گیری نماید. بنابراین، برخی از موارد استفاده از آب به عنوان سلاح از سوی رهبران ترکیه، صرف نظر از به مخاطره انداختن امنیت زیست محیطی کشورهای منطقه مانند دشت مغان در شمال غربی ایران، ابعاد امنیتی حادی را در پی خواهد داشت؛ به شکلی که امکان وابسته شدن سیاست های داخلی و منطقه ای بغداد به آنکارا، دور از ذهن نخواهد بود؛ چنانچه در بررسی بحران سوریه، می توان یکی از عوامل مهم بی ثباتی این کشور را عدم دسترسی قشر روستایی به منابع آبی دانست.

کلمات کلیدی:

هیدروپلیتیک، هیدروژئومون، ترکیه، خاورمیانه، پروژه های گاپ و داپ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1926799>

